

BEVEZETÉS

A cannabis legalább tízezer éve az emberi kultúra része, amióta a növény szárának rostjait először szótték kendervászonná. Használták ruházati, étkezési, gyógyászati célokra csakúgy, mint vallási tranz előidézésére, és a leghírhedtebb módon beszívásra, beállásra, betépésre, bereccsentésre vagy *idóra* (beájulásra).

Ma az egész világon termesztik, Hollandia vízkultúrák kertjeitől Brit Columbia hegyvidékéig, a kaliforniai Humboldt megye vörösfenyős rengetegeitől a Floridai-öbölbe ömlő folyók partjaiig. Szívják Sváziföldtől Svájcig, New Yorktól Új-Guineáig. Fogyasztják analfabéták és értelmiségiek, indiai misztikusok és afgán katonák, Jamaica nyomornegyed-töltelékei és a Szilikon-völgy számítógép-milliomosai. *Daggának* hívják Dél-Afrikában, *motának* Mexikóban, *pakalónak* Hawaii szigetén és *chocolatnak* Spanyolországban, „gyógyfűnek” Jamaicában és „fáknak” a hip-hop-rajongók körében.

Komoly marihuánafogyasztók számos irodalmi művet, képzőművészeti és zenei alkotást hoztak létre – főképp az utóbbi százhetven évben. Próbálják meg elképzelni a 20. századi zenét Louis Armstrong, a Beatles vagy Bob Marley nélkül! Azok, akik gyógyászati célból használják, esküsznek rá, hogy elviselhetőbbé teszi a sclerosis multiplexet, az AIDS-t vagy a krónikus fájdalmakat. A legutóbbi kutatások kimutatták, hogy az agy tartalmaz természetes kannabinoidekat, melyek pontos funkcióját ma is vizsgálják.

Mindezek ellenére a cannabist évszázadokon át a felforgatás, a perverzió, a tunyáság és az esztelen erőszak forrásának kiáltották ki. A néhány országban – elsősorban Hollandiában – létező hivatalos tolerancia ellenére sehol a világon nem legalizálták teljesen, és legalább három nemzet halálbüntetéssel sújtja a fűkereskedőket. Tekintve hogy a cannabis egészen biztosan nem károsabb, mint az alkohol, nehéz igazolni a tiltást. Az igazi ok valószínűleg a kultúrák közötti háború. „A kereszténység és a kapitalizmus valószínűleg joggal tiltakozik egy olyan növény ellen, mint a cannabis”, érvel Michael Pollan *A vágy növénytanában*. Azáltal, hogy érzéki örömeket, „valami betelje-

sülésszerút” kínál a jelenben, írja Pollen, aláássa azt a hitet, miszerint a beteljesülés csak a jövőbeni megváltásból, esetleg fölösleges dolgok megvásárlásából fakadhat. Vagy ahogy a humorista Lenny Bruce gúnyosan megállapította: a fűszívásnak egyetlen oka van: „Szólgálni az Ördögöt – azaz az élvezetet!”. Ennek ellenére nem kevés keresztény szív be, és a cannabis jövedelmező szabadidős árucikk, mely jótékony hatással van a CD-k, a mozi és a házhoz szállított pizzák piacára is.

A törvényeket *valóban* betartatják. Az 1998 és 2003 között eltelt öt évben mintegy hárommillió amerikai tartóztattak le egyszerűen csak azért, mert cannabist találtak náluk. A kábítószer-törvények kézenfekvő lehetőséget nyújtottak a faji kisebbségek és a deviánsok bebörtönzésére.

Miért nem mehetnek be az emberek egyszerűen egy boltba, és választhatnak egy édes, felemelő sativa vagy egy lágy indica között, ugyanúgy, mint ahogy a borivók választhatnak a francia beaujolais és a kaliforniai cabernet között? Miért nem mehetnek el az emberek egy cannabis-coffeeshopba ugyanolyan törvényes módon, ahogy elmennek egy bárba, amennyiben elég idősek hozzá, és amennyiben nem vezetnek szét-csapva? Amerika jelenlegi urai harcot folytatnak az ország tehetős rétegeinek kiváltságaiért, hogy azok szennyokádó behemótokon furikázhassanak, és „kábitószer-háborút” vívnak egy vézna AIDS-beteggel szemben azért, mert az rágyújtott egy túvastagságú spanglira.

Először 1969-ben találkoztam a cannabisszal: egy vasárnap délutáni, Greenwich Village-i kirándulásomon tettem szert egy öt dollár értékű, kétes minőségű adagra. Azóta bizonyos helyzetekben jó mulatságnak bizonyult, máskor hasznosnak, de veszedelmesnek is olykor, amikor hülye vagy mértéktelen módon használtam. Élvezettel írtam a fű történetével, tudományos háttérrel és növénytanával kapcsolatos ismeretekről, remélem, hogy olvasóm is szórakoztatónak, izgalmasnak és elgondolkodtatónak találja majd.

Mind a mai napig szívok, és unom már, hogy úgy kezelnek, mint egy bűnözőt. *Steve Wishnia, 2004. január*

